SINTAKSA RUMUNJSKOG NEUPRAVNOG GOVORA U OKVIRU ROMANIJE

Dražen VARGA

Rumanian, as a Romance language, generally speaking, certainly shares with other Romance idioms the characteristics of syntax of the indirect speech (we can mention the loss of the classical Latin construction *accusativus cum infinitivo* after *verba dicendi* or *declarandi* and the weakening of the hypothetical value of the Latin conjunction *si* and the generalization of its use in the indirect questions of total interrogation, where it gradually substitutes the interrogative particles). However, the syntax of the Rumanian indirect speech shows some considerable specificities, such as the absence of the time axis shift, the sequence of tenses or the maintaining of the inversion in the indirect question. Although we cannot speak about a direct Croatian, but Slavonic influence, a comparison between some Croatian and Rumanian constructions remains interesting. The chosen syntactical characteristics of the indirect speech (subordinators, which reflect the essence of the process of integration of someone's utterance into the syntactical structure of an another sentence; subject and verbal nucleus of the subordinate clause, that is the mood and the tense of its verb) can serve as a basis for a dynamic classification of the Romance languages, that is for a quantified deamination of the position of Rumanian inside *Romania* according to the chosen syntactical criterion.

Keywords: Rumanian language, Romance idioms, sytnax, indirect speech, dynamic classification

1. Uvod

Nije potrebno posebno isticati da rumunjski jezik, razvivši se od vulgarnog latinskog, dijeli s ostalim romanskim jezicima, odnosno idiomima načelno sva temeljna obilježja, sve sastavnice lingvističkog ustrojstva, od fonetike/fonologije, morfosintakse i sintakse do leksika. Međutim, kao i svaki romanski idiom, uslijed arealne pripadnosti, intenzivnih civilizacijskih, kulturnih i, svakako, jezičnih kontakata tijekom povijesti, imao je i specifičnosti u razvoju. Nama su, iz kuta govornika hrvatskog, svakako najzanimljiviji elementi objašnjivi kontaktom sa slavenskim jezicima (iako tu ne možemo govoriti o izravnom hrvatskom, već o slavenskom utjecaju, usporedba pojedinih elemenata hrvatskog i rumunjskog jezičnog sustava ostaje iznimno zanimljiva). Svaki poredbeni pristup na prvo mjesto, što je razumljivo, stavlja leksičku sastavnicu. Nas, međutim, ovdje zanima sintaksa, točnije jedan od njezinih fenomena, neupravni govor. Jasno je da rad ovakvog opsega ne može prijeći granice uopćenosti pa i površnosti, ali će pokušati primjenom specifičnog poredbenog istraživanja, kvantifikacijom njezinih rezultata i provedbom dinamičke klasifikacije odrediti mjesto rumunjskog jezika u okviru Romanije prema odabranim sintaktičkih kriterijima.

BDD-A27198 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:03 UTC)

2. Rumunjski neupravni govor i dinamička klasifikacija

Prvo ćemo ukratko obrazložiti odabir neupravnog govora kao predmeta istraživanja, zatim objasniti korišteni model i metodologiju provedbe istraživanja i izrade dinamičke klasifikacije, prikazati rezultat te naposljetku ponuditi moguću interpretaciju.

Razlog odabira upravo neupravnog govora kao sintaktičkog fenomena koji valja istražiti bila je činjenica da romanski idiomi u ovom području pokazuju značajne inovacije u odnosu prema (klasičnom) latinskom. Naime, dok je za latinski bila karakteristična, možemo to tvrditi uz određenu simplifikaciju, konstrukcija *accusativus cum infinitivo* iza *verba dicendi* ili *declarandi*, vulgarni latinski, i kasnije, uz specifičnosti, romanski idiomi prednost daju zavisnoj rečenici uvedenoj danas funkcionalno univerzalnim veznikom, heterogenog i relativno zamršenog podrijetla[1] i naizgled različitih oblika: *que* u francuskom, okcitanskom, katalonskom, španjolskom, galješkom i portugalskom, *che* u surselvanskom, furlanskom i talijanskom, *cha* u engadinskom *chi*/*ki* u sardskom i *că* u rumunjskom. Možemo spomenuti i romansko slabljenje hipotetičke vrijednosti latinskog veznika *si* i generaliziranje njegove uporabe u indirektnim pitanjima totalne interogacije, gdje postupno zamjenjuje latinske upitne čestice te specifičnosti uporabe načina (naročito u indirektnim zapovjednim i optativnim rečenicama). Iz navedenog možemo pretpostaviti da će inoviranje rezultirati i diverzifikacijom, a to je onda valjan temelj klasifikacije.

Kao polazište, odabran je verbocentristički model rečenice, gdje njezinu jezgru čini glagol aktualiziran subjektom, a sintaktička struktura uključuje i ostale funkcionalne elemente, obvezatne (primarne funkcije, pripadaju nekom od kanonskih modela), ili ne, podređene neposredno ili posredno glagolu. Bilo koji od elemenata rečenične strukture (osim samog glagola) može biti zamijenjen rečeničnim entitetom, zavisnom rečenicom s vlastitom jezgrom. Bit tog procesa uklapanja jedne, virtualne, polazne rečenice u strukturu druge, subordinacija, svoj odraz nalazi u subordinatoru, a dolazi i do promjena u jezgri polazne rečenice. Neupravni govor u rumunjskom, odnosno u romanskim jezicima jedan je oblik zavisne, objektne rečenice.

Dinamička klasifikacija koju smo proveli utemeljena je na Muljačićevoj,[2] ali kriteriji su potpuno sintaktički. Formulirani su u obliku binarnih pitanja. Spomenuta pitanja, koja su nam, dakle, poslužila za provedbu dinamičke klasifikacije odraz su važnosti koju pridajemo procesu subordinacije i odnose se na subordinatore pojedinih tipova rečenica u neupravnom govoru te na jezgru zavisne rečenice: subjekt (što, priznajmo nadilazi okvire samog neupravnog govora) i glagol (uporaba načina, pomak na vremenskoj osi). Kao što je niže vidljivo, izostalo je pitanje vezano

[1] Riječ je o vezniku *quŏd*, iako ne smijemo zaboraviti ulogu *quĭd* i neutralnog relativa. Svi ovdje navedeni refleksi mogu se prevesti s ’da‘.
[2] *V.*, primjerice, Muljačić 1963.

BDD-A27198 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:03 UTC)

uz subordinator neupravnih izjavnih rečenica, budući da su u svim ispitivanim idiomima uvedene univerzalnim romanskim veznikom[1] pa to ne bi utjecalo na klasifikaciju. Nismo uključili ni inače iznimno zanimljiv fenomen mogućeg pojavljivanja subjekta u inverziji, iza glagola u rumunjskim neupravnim pitanjima, budući da je neobvezatnost pronominalizacije subjekta karakteristična za većinu romanskih idioma i, svakako, rumunjski, dok je u nekima obvezatna (francuski i dio retoromanskih idioma) ili zamršena uporabom pleonastičkih osobnih zamjenica (pojedini retoromanski idiomi i, spomenimo, sjevernotalijanski idiomi) pa bi izostala sumjerljivost i napose bilo kakva egzaktnost u ovakvom tipu istraživanja.

Odgovore na postavljena pitanja potražili smo u specifičnoj analizi korpusa. Naš osnovni korpus predstavljaju prijevodi Evanđelja Novog zavjeta na odabrane romanske idiome. Ovo je istraživanje obuhvatilo osim rumunjskog još jedanaest romanskih idioma: francuski, okcitanski, katalonski, španjolski, galješki, portugalski, donjoengadinski (*vallader*), surselvanski, furlanski, talijanski i sardski. Svakako bi ga bilo zanimljivo proširiti i na druge romanske idiome, iako bi svaki odabir diskretnih jedinica u romanskom jezičnom kontinuumu i dalje bio do određene mjere arbitraran. Neizbježno smo se susreli s nizom problema: sintaktička je građa "fluidna", a uporaba nerijetko, čak i u visoko normiranim idiomima, nestabilna. Iako je svaki korpus ograničen (teoretski bi trebao težiti k beskonačnom da bi zaključci bili valjani), primjena pojma *sintaktičkog prototipa* (određenog, pri odabranoj razini signifikantnosti, na temelju vjerojatnosti *a posteriori*, odnosno frekvencije pojavljivanja u korpusu) dozvolila nam je dobivanje zadovoljavajućih odgovora na binarno postavljena pitanja. Mogući odgovori na svako od pitanja za svaki pojedini idiom pozitivni (+) su, negativni (-) ili djelomični, podijeljeni (+/-), a prikazani su u Tablici 1.[2] Podacima iz Tablice 1 pridružili smo brojčane vrijednosti uspoređujući odgovore na svako od pitanja u po dva odabrana jezika, u konačnici svaki sa svim ostalima. Ako oba uspoređivana jezika na određeno pitanje daju jednak odgovor (+ : +, - : - ili +/- : +/-), razlika između njih ne postoji pa je pridružena vrijednost 0. Ako se odgovori potpuno razlikuju (+ : - ili - : +) ta razlika se iskazuje pridruživanjem dvaju bodova (2). Treća je mogućnost da jedan od idioma daje "pun" odgovor (+ ili -), a drugi podijeljen (+/-), i tada pridružujemo jedan bod (1). Zbroj bodova u svih jedanaest pitanja upisuje se u tablicu (Tablica 2) na "presjek" dvaju uspoređivanih idioma (jezik uspoređivan sa samim sobom svakako daje 0). Kumulirani bodovi, upisani na "presjek" predstavljaju brojčano iskazanu relativnu razliku uspoređivanih idioma. Zbroj razlika svakog idioma prema svim idiomima s kojima je uspoređivan upisan je u odvojen redak na dnu Tablice 2. Ti zbrojevi predstavljaju razliku određenog idioma prema ukupnosti Romanije (ovdje predstavljene odabranim idiomima), prema "prosjeku", virtualnom prototipu. Ljestvica vrijednosti prikazana je Tablicom 3.

[1] *V*. gore.
[2] *V*. niže.

BDD-A27198 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:03 UTC)

Pogledajmo sada postavljena pitanja koja, smatramo, odražavaju bit sintakse neupravnog govara (iz sinkronijskog kuta gledanja) i odgovore koje je ponudio rumunjski u usporedbi s ostalim ovdje ispitivanim romanskim idiomima.

2.1. U slučaju totalne interogacije, subordinator je refleks latinskog veznika si / neki drugi veznik.

Na ovo pitanje rumunjski odgovara negativno, budući da je karakterističan, najfrekventniji subordinator *dacă*, 'je[1] li' dok ostali ovdje uspoređivani idiomi odgovaraju potvrdno (*si* u francuskom, katalonskom, španjolskom i sardskom, *se* u okcitanskom, galješkom, portugalskom, furlanskom i talijanskom, *scha* u engadinskom te *sche* u surselvanskom). Pogledajmo i primjer koji to ilustrira (Lk 23,6)[2]:

FRANCUSKI	À ces mots, Pilate demanda ***si*** *l'homme était Galiléen*.[3]
OKCITANSKI	Sus aquò, Pilat demandèt ***se*** *l'òme èra galilèu*.[4]
KATALONSKI	Pilat, en sentir-ho, preguntà ***si*** *aquell home era galileu* ;[5]
ŠPANJOLSKI	Oyendo esto Pilato, preguntó ***si*** *aquel hombre era galileo*,…[6]
GALJEŠKI	Oíndo aquilo, Pilato preguntou ***se*** *aquel home era galileo*.[7]
PORTUGALSKI	Então Pilatos, ouvindo falar da Galiléia, perguntou ***se*** *aquele homem era galileu*.[8]
ENGADINSKI	Cur cha Pilatus udit quai, dumandet el ***scha*** *quel hom saja ün Galileer*.[9]
SURSELVANSKI	Cu Pilatus ha udiu quei, ha el dumandau, ***sche*** *quei um seigi in Galiler*,…[10]
FURLANSKI	Apene che Pilât al sintì une tâl, ur domandà ***se*** *chel om al jere galileo…*[11]
TALIJANSKI	Udito ciò, Pilato domandò ***se*** *era Galileo…*[12]
SARDSKI	Intesu custu, Pilattu at dimandau ***si*** *fit Galileu*.[13]
RUMUNJSKI	Iar când Pilat a auzit aceasta, a întrebat ***dacă*** *omul este galileean*.[14]

2.2. Subordinator indirektnih pitanja parcijalne interogacije koja se odnose na primarne funkcije (osim na predikatno ime adjektivalne prirode) složen je / jednostavan je.

---

[1] Promjenljivo ovisno o osobi (licu).
[2] Kad to Pilatču, upita ***je li*** *taj čovjek Galilejac* (*Biblija.* 1993). Ovdje, kao ni u sljedećim primjerima, ne ukazujemo na promjene u isticanu dijelova teksta.
[3] *La Bible de Jérusalem* 1975.
[4] *La Bona Novèla* 1988.
[5] *Bíblia* 1969.
[6] *Sagrada Biblia* 1999.
[7] *A Bíblia* 1992.
[8] *A Bíblia Sagrada contendo o Velho e o Novo Testamento* 1962.
[9] *La Soncha Scrittüra. Vegl e Nouv Testamaint* 1953.
[10] *Il Niev Testament. Ils Psalms* 1954.
[11] *La Bibie* 1999.
[12] *La Bibbia* 1988.
[13] *Sa Bibbia Sacra* 2003.
[14] *Noul Testament* 1995.

BDD-A27198 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:03 UTC)

Na drugo pitanje rumunjski i većina ovdje odabranih idioma (katalonski, španjolski, galješki, portugalski, talijanski i sardski) odgovaraju negativno, budući da imaju jednostavne subordinatore koji odgovaraju nekoj od upitnih zamjenica. Engadinski i furlanski, čiji se subordinatori sastoje od dva dijela (prvi je u linearnom poretku neka od upitnih zamjenica, dok drugi u engadinskom obliku odgovara relativu, *chi* ili *cha*, 'koji'[1], a u furlanskom univerzalnom komplementatoru, vezniku *che*). Surselvanski, gdje je izostavljanje komplementatora moguće i često, daje polovičan, podijeljen, "neopredijeljen" odgovor. Takav odgovor daju i francuski i okcitanski, gdje uz jednostavan subordinator, upitnu zamjenicu *qui*, 'tko', nalazimo i složene: *ce qui* i *ce que* u francuskom, *ço que* u okcitanskom.[2]

2.3. Subordinator indirektnih pitanja parcijalne interogacije koja se odnose na element adjektivalne prirode složen je / jednostavan je.

Engadinski, surselvanski i furlanski na treće pitanje odgovaraju pozitivno. Njihovi se subordinatori sastoje od dva dijela i diskontinuirani su u linearnom poretku: osim elementa adjektvalne prirode koji prethodi imenici, imaju i komplementator koji je slijedi. Rumunjski i ostali idiomi imaju jednostavne subordinatore koji, unatoč različitim sadašnjim oblicima (promjenljivim ili nepromjenljivim) i etimologiji, funkcioniraju kao pridjevi i prethode imenici na čiju kvalitetu se pitanje odnosi. Prema tome, odgovaraju negativno.

2.4. Subordinator indirektnih pitanja parcijalne interogacije koja se odnose na priložne oznake složen je / jednostavan je.

U slučaju indirektnih pitanja parcijalne interogacije koja se odnose na priložne oznake, u engadinskom i furlanskom nailazimo na fenomen sustavne obvezatne komplementacije (komplementatori su *cha* u engadinskom i *che* u furlanskom) i prema tome složene subordinatore (univerzalnom komplementatoru prethodi, u linearnom poretku, neki od upitnih priloga (primjerice, *co*, odnosno *cemût* 'kako'). Ovi idiomi, prema tome, na četvrto pitanje odgovaraju pozitivno. Surselvanski daje podijeljen odgovor: iako poznaje složene subordinatore, nailazimo na primjere gdje je komplementator izostavljen, a jedan od priloga (*co*) u pravilu se koristi jedino kao jednostavan subordinator. Ostali idiomi obuhvaćeni istraživanjem imaju jednostavne subordinatore koji odgovaraju upitnim prilozima i na pitanje odgovaraju negativno.

2.5. Subordinator zavisnih poticajnih (i optativnih) rečenica čiji je glagol u finitnom obliku opći je romanski veznik, isti kao i kod zavisnih izjavnih rečenica / neki drugi veznik.

Zanimljivo je istaknuti da na peto pitanje odgovaraju pozitivno svi idiomi osim rumunjskog, gdje se koristi veznik (marker konjunktiva) *să*.

[1] Uz fleksiju.

[2] Njihova je uporaba u određenim slučajevima obvezatna, ali se priroda ovih subordinatora razlikuje od složenih subordinatora u retoromanskim idiomima.

BDD-A27198 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:03 UTC)

2.6. Osobna zamjenica subjekt obvezatno se iskazuje / pronominalizacja subjekta nije obvezatna.

Subjekt (koji nije nominalna sintagma) mora biti iskazan osobnom zamjenicom u francuskom, engadinskom i surselvanskom i ti idiomi odgovaraju pozitivno na šesto pitanje. Furlanski daje podijeljen odgovor. Ako glagolu, u izjavnoj rečenici, prethodi klitički element koji nije subjekt (osobna zamjenica objekt, povratna zamjenica, negacijski prilog *no*) nenaglašena, klitička zamjenica subjekt obvezatno se iskazuje jedino u drugom licu jednine (uz negacijski prilog potrebno je iskazati, u obliku enklitike, i osobnu zamjenicu muškog roda u trećem licu jednine). Ostali klitički subjekti ne moraju biti iskazani u navedenim slučajevima. Rumunjski i svi drugi ispitivani idiomi odgovaraju negativno.

2.7. Osobna zamjenica subjekt iskazuje se i ako u rečenici već postoji iskazan subjekt / ne iskazuje se.

Na sedmo pitanje jedino furlanski daje pozitivan odgovor. Furlanska rečenica može uz subjekt nominalnu sintagmu (odnosno naglašenu osobnu zamjenicu ili relativ) sadržavati i "pleonastički" subjekt, klitičku osobnu zamjenicu subjekt.

2.8. Način karakterističan za zavisne izjavne rečenice indikativ je / neki drugi način.

Na osmo pitanje odgovaraju pozitivno svi idiomi osim engadinskog i surselvanskog, gdje je karakterističan način konjunktiv. Zanimljivo bi bilo objašnjenje potražiti u povijesnim kontaktima s drugim idiomima (alemanskim dijalektima) i povući svojevrsnu paralelu s razvojem rumunjskog, ali to bi nadišlo predviđene sinkronijske okvire ovog rada.

2.9. Način karakterističan za zavisne upitne rečenice indikativ je / neki drugi način.

U slučaju zavisnih upitnih rečenica, engadinski i surselvanski ponovo odgovaraju negativno, talijanski daje podijeljen odgovor, dok svi drugi idiomi na deveto pitanje odgovaraju pozitivno.

2.10. Konstrukcija karakteristčna za zavisne zapovjedne i poticajne (optativne) rečenice čiji je subjekt objekt glavne rečenice je prijedlog + infinitiv / ta konstrukcija nije karakteristična.

Budući da svih dvanaest ispitivanih idioma koristi isti način (konjunktiv) u zapovjednim i poticajnim rečenicama uvedenim veznikom, deseto je pitanje posvećeno jednom specifičnom slučaju. Španjolski, galješki, portugalski i rumunjski, gdje nalazimo zavisne zapovjedne (poticajne) rečenice isključivo uvedene veznikom i čiji je glagol u konjunktivu, odgovaraju negativno, katalonski daje podijeljen odgovor, dok svi drugi idiomi odgovaraju pozitivno.

BDD-A27198 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:03 UTC)

2.11. U neupravnom je govoru karakteristčno ostvarivanje pomaka na vremenskoj osi / pomak na vremenskoj osi nije karakterističan.

Na jedanaesto pitanje rumunjski, engadinski, surselvanski odgovaraju negativno (sjetimo se spomenute paralele, iako je to za retoromanske idiome značilo i dodatan razlog izostanka pomaka, korištenje konjunktiva, ali i analogije sa situacijom u hrvatskom), dok svi ostali ovdje proučavani romanski idiomi daju pozitivan odgovor. Zbog zanimljivosti fenomena možemo ponoviti (uz izmijenjeno isticanje teksta) već korištene primjere uz dodatak hrvatskog, koji ilustriraju izostanak pomaka na vremenskoj osi, slaganja vremena. Od idioma za koje je pomak karakterističan, ponovit ćemo ovdje, radi usporedbe, samo primjer francuskog.

RUMUNJSKI Iar când Pilat a auzit aceasta, a întrebat *dacă omul* ***este*** *galileean*.[1]
ENGADINSKI Cur cha Pilatus udit quai, dumandet el *scha quel hom* ***saja*** *ün Galileer*.[2]
SURSELVANSKI Cu Pilatus ha udiu quei, ha el dumandau, *sche quei um* ***seigi*** *in Galiler*,...[3]
HRVATSKI Kad to Pilat ču, upita ***je*** *li taj čovjek Galilejac*.[4]

FRANCUSKI À ces mots, Pilate demanda *si l'homme* ***était*** *Galiléen*.[5]

Pogledajmo sada i spomenute tabelarne prikaze.

Idiom \ *Pitanje*	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Francuski	+	+/-	-	-	+	+	-	+	+	+	+
Okcitanski	+	+/-	-	-	+	-	-	+	+	+	+
Katalonski	+	-	-	-	+	-	-	+	+	+/-	+
Španjolski	+	-	-	-	+	-	-	+	+	-	+
Galješki	+	-	-	-	+	-	-	+	+	-	+
Portugalski	+	-	-	-	+	-	-	+	+	-	+
Engadinski	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	-
Surselvanski	+	+/-	+	+/-	+	+	-	-	-	+	-
Furlanski	+	+	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+
Talijanski	+	-	-	-	+	-	-	+	+/-	+	+
Sardski	+	-	-	-	+	-	-	+	+	+	+
Rumunjski	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-

Tablica 1 – Svojstva neupravnog govora u romanskim idiomima

[1] *Noul Testament* 1995.
[2] *La Soncha Scrittüra. Vegl e Nouv Testamaint* 1953.
[3] *Il Niev Testament. Ils Psalms* 1954.
[4] *Biblija.* 1993.
[5] *La Bible de Jérusalem* 1975.

BDD-A27198 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:03 UTC)

Idiom	Francuski	Okcitanski	Katalonski	Španjolski	Galješki	Portugalski	Engadiinski	Surselvanski	Furlanski	Talijanski	Sardski	Rumunjski
Francuski	0	2	4	5	5	5	11	9	8	4	3	11
Okcitanski	2	0	2	3	3	3	13	11	8	2	1	9
Katalonski	4	2	0	1	1	1	15	13	10	2	1	7
Španjolski	5	3	1	0	0	0	16	14	11	3	2	6
Galješki	5	3	1	0	0	0	16	14	11	3	2	6
Portugalski	5	3	1	0	0	0	16	14	11	3	2	6
Engadinski	11	13	15	16	16	16	0	2	9	13	14	18
Surselvanski	9	11	13	14	14	14	2	0	11	11	12	16
Furlanski	8	8	10	11	11	11	9	11	0	10	9	17
Talijanski	4	2	2	3	3	3	13	11	10	0	1	9
Sardski	3	1	1	2	2	2	14	12	9	1	0	8
Rumunjski	11	9	7	6	6	6	18	16	17	9	8	0

Ukupno	67	57	57	61	61	61	143	127	115	61	55	113

Tablica 2 – Razlike između romanskih idioma

Redni broj	Idiom	Brojčana vrijednost
1	Engadinski	143
2	Surselvanski	127
3	Furlanski	115
4	Rumunjski	113
5	Francuski	67
6	Španjolski	61
	Galješki	61
	Portugalski	61
	Talijanski	61
7	**Okcitanski**	**57**
	Katalonski	57
8	Sardski	55

Tablica 3 – Ljestvica brojčano iskazanih razlika između romanskih idioma

Prostaje nam, kao zaključak ponuditi interpretaciju dobivenih rezultata.

BDD-A27198 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:03 UTC)

3. Zaključak

Sintaksa rumunjskog neupravnog govora pokazala je, prema odabranim kriterijima, niz značajnih specifičnosti, među kojima se naročito ističu korišenje veznika *dacă* u indirektim pitanjima totalne interogacije i izostanak pomaka na vremenskoj osi. Obrađeni rezultati istraživanja ukazuju na to da je prema spomenutim kriterijima rumunjskom najbliža, da se od njega najmanje razlikuje skupina iberskih romanskih idioma (šanjolski, galješki i portugalski, a zatim i katalonski) s po 6, odnosno 7 bodova razlike, dok se od njega najviše razlikuje engadinski. Rumunjski se prema ovim krierijima od nekog romanskog, zamišljenog prosjeka ipak, uz sve specifičnosti, razlikuje manje (ukupno 113 bodova i četvrto mjesto na ljestvici) nego što je to bio slučaj prema, primjerice, Muljačićevim kriterijima.[1] Izvršena dinamička klasifikacija daje poredbenim straživanjima romanskih idioma, njihove sintakse značajnu preglednost. Ona, opterećena nizom opasnosti, od delikatnosti odabira pertinentnih pitanja i njihovog "doziranja", kao i odabira jedinica usporedbe, idioma do moguće pretjerane simplifikacije, nikako ne smije biti temeljem prenaglih zaključaka niti zamijeniti detaljna istraživanja sintaktičkog ustrojstva pojedinih idioma. Oprezno pak interpretirana predstavlja valjan putokaz za daljnja istraživanja, a čvrsto smo uvjereni, na što je ovaj rad pokušao ukazati, da ih rumunjska sintaksa posebno zaslužuje.

Literatura (izbor)

A Bíblia. 1992, Vigo: Sociedade de Estudos, Publicacións e Traballos.

A Bíblia Sagrada contendo o Velho e o Novo Testamento. 1962, Rio de Janeiro: Imprensa Bíblica Brasileira.

Bíblia. 1969, Barcelona: Editorial Alpha.

Bíblia Sagrada. Edição Pastoral. 1993, Apelação: Paulus.

Biblija. 1993, Zagreb : Kršćanska sadašnjost.

Iliescu, Maria, 1969. Ressemblances et dissemblances entre les langues romanes du point de vue de la morpho-syntaxe verbale, *Revue de Linguistique Romane* , 33, pp. 113-132.

Il Niev Testament. Ils Psalms. 1954, Cuera: Fundaziun Anton Cadonau.

La Bibbia. 1987, Cinisello Balsamo (Milano): Edizioni San Paolo.

La Bibbia. 1988, Casale Monferrato : Piemme.

La Bibie. 1999, Udin: Istitût «Pio Paschini» pe Storie de Glesie in Friûl.

La Bible de Jérusalem. 1975, Paris: Desclée De Brouwer.

La Bona Novèla. 1988, Rodés: Cantalausa.

La Santa Biblia. Antiguo y Nuevo Testamento. 1960, Asunción / Bogotá / Buenos Aires / Caracas / Cochabamba / Cristóbal / Guatemala, C. A. / Habana / Lima / México, D. F. / Montevideo / Quito / San Juan / Santiago / Santo Domingo: Sociedades Bíblicas en América Latina.

La Soncha Scrittüra. Vegl e Nouv Testamaint. 1953, Samedan: Colloquis d'Engadina.

Martinet André, 1985, *Syntaxe générale*, Armand Colin, Paris.

Muljačić, Žarko, 1963. Nova klasifikacija romanskih jezika i dalmatski, in: *Radovi XX*. *Odjeljenje istorijsko-filoloških nauka*, Knjiga 7, Sarajevo: Naučno društvo SR Bosne i Hercegovine, pp. 77-96.

[1] V. Muljačić 1963, Muljačić 1967, Muljačić 1969.

BDD-A27198 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:03 UTC)

Muljačić, Žarko. 1967. Die Klassikation der romanischen Sprachen, *Romanistisches Jahrbuch*, XVIII, pp. 23-37.

Muljačić, Žarko. 1969. La posizione del friulano nella romania, in: *Atti del Congresso internazionale di linguistica e tradizioni popolari*, Udine: Società filologica friulana, pp. 125-132.

Noul Testament. 1995, Bucureşti: Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisercii Ortodoxe Române.

Novel Testament. s. a., Toulouse: Collège d'Occitanie.

Pellegrini, Giovan Battista, 1970. La classificazione delle lingue romanze e i dialetti italiani, *Forum Italicum*, IV, n. 2, pp. 211-237.

Sa Bibbia Sacra. 2003, Nuoro: Cufferenzia de sos Piscamos Italianos.

Sagrada Biblia. 1999, Madrid: Biblioteca de Autores Cristianos.

Tesnière, Lucien. 1953. *Esquisse d'une syntaxe structurale*, Paris: C. Klincksieck.

Tesnière, Lucien. 1959. *Éléments de syntaxe structurale*, Paris: C. Klincksieck.

BDD-A27198 © 2016 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:41:03 UTC)